Osaatko suojata aineettoman omaisuutesi?

Petteri Huvio
Diges ry:n julkaisu

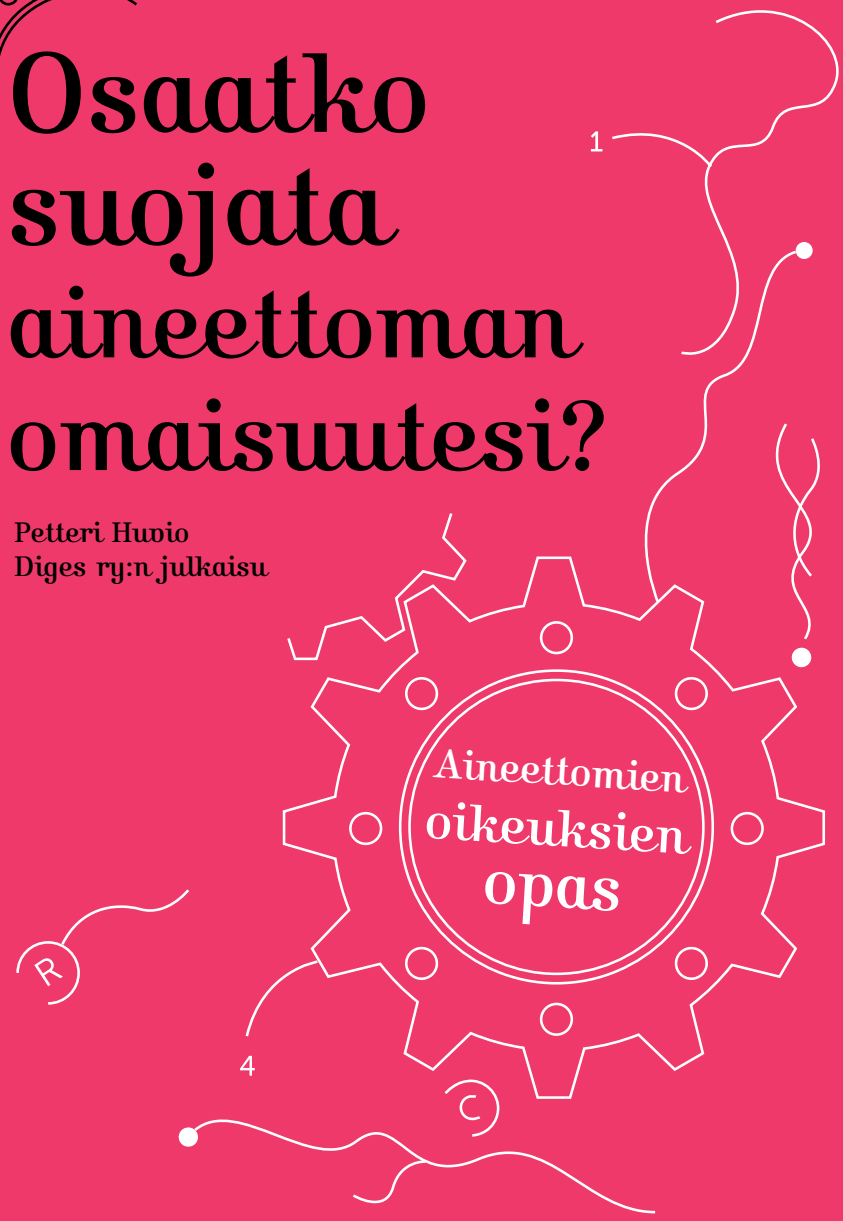

Sisällysluettelo

1. Aineeton omaisuus ja aineettomat oikeudet.....4
2. Aineettoman lisäarvon strategia.....6
3. Tekijänoikeus.....9
4. Tavaramerkki.....14
5. Mallioikeus.....18
6. Patentti ja hyödyllisyysmalli.....21
7. Hyvä muistaa.....26
8. Jakaminen ja liikesalaisuudet.....28
9. Käyttöoikeus ja tekijän merkitseminen.....30
10. Mistä apua.....32
11. Muistilistoja ja pikatesti.....36

Aineettomien oikeuksien opas

–

Osaatko suojata aineettoman omaisuutesi?

Oletko yrittäjä tai yrittäjäksi aikova? Oletko miettinyt mitä aineettomia oikeuksia sinulla tai yrityksellläsi on? Entä mitä aineetonta omaisuutta sinulla tai yrityksellläsi on? Tiedätkö, mikä ero on aineettomalla omaisuudella ja aineettomilla oikeuksilla? Jos et ole aivan varma, niin jatka lukemista.

Tämä opas antaa perustiedot aineettomista oikeuksista ja neuvoja aineettoman lisäarvon strategian laatimiseen.

Diges ry:n julkaisu 2014

ISBN 978-952-93-4662-2
ISBN 978-952-93-4663-9

Petteri Huvio

Graafinen suunnittelu ja kuvitus:
Pirita Tolvanen

Julkaisija:
Diges ry
Uutiskatu 2
00240 Helsinki

Esipuhe

Kädessäsi tai näyttöruudullasi parhaillaan oleva opas on tehty yrittäjille, jotka haluavat kehittää yrityksensä aineettoman omaisuuden arvoa. Opas on tarkoitettu erityisesti mikro- ja pienyrityksille. Aineeton omaisuus muodostaa nykyään yrityksissä yhä tärkeämmän omaisuuserän ja sen aktiivinen hallinta ja kehittäminen nostaa yrityksen arvoa. Aineetonta omaisuutta suojataan käytännössä aineettomien oikeuksien avulla. Siksi on tärkeää ymmärtää, ei ainoastaan millaista aineetonta omaisuutta yrityksellä on, vaan myös miten aineeton omaisuus suojataan aineettomilla oikeuksilla.

Tässä oppaassa käydään läpi aineettomien oikeuksien perusasiat ja annetaan neuvoja, mistä löytyy lisätietoja niitä tarvittaessa. Lisäksi esitellään innovaatioasiantuntija Jouni Hynysen aineettoman lisäarvon strategia, joka on erinomainen työkalu aineettoman omaisuuden hallintaan ja kehittämiseen.

Luovien toimialojen liiketoiminnan kehittämisyhdistys Diges ry kiittää seuraavia tahoja tämän oppaan mahdollistamisesta: Yksityisyrittäjän säätiö, Luova Suomi, Luovien alojen verkosto, Tekes ja ELY-keskuksen Tuoteväylä-palvelu.

Haluan kiittää myös kaikkia yhteistyökumppaneita ja henkilöitä, jotka ovat auttaneet ja tukeneet tämän oppaan tekemistä. Erityiset kiitokset ELY-keskuksen Jouni Hynyselle, Jaana Rantaselle, Miia Fohlinille, Jatta Riekille ja Hanna Hinttalalle sekä IPR University Centerin Marja-Leena Mansalalle.

Hyviä lukuhetkiä
Petteri Huvio, asiantuntija, Diges ry

1.

Aineeton omaisuus ja aineettomat oikeudet

Aineeton omaisuus (IP eli Intellectual Property) on omaisuutta, joka ei ole fyysistä tai konkreettista. Se voi olla yrityksessä olevaa hiljaista tietoa, osaamista tai tietotaitoa. Konkreettisemmin se voi olla myös vaikkapa käsikirjoitus, musiikkiteos, tekninen keksintö tai menetelmä, tuotteen muoto tai vaikkapa yrityksen, tuotteen tai palvelun brändi, jonka olet kehittänyt yksityishenkilönä tai yrityksesi nimiin.

Jotta voit osoittaa aineettoman omaisuuden, on se dokumentoitava esimerkiksi kirjalliseen muotoon. Dokumentoinnin avulla pystyt osoittamaan, että olet luonut aineetonta omaisuutta ja että sinulla on omistusoikeus siihen. Aineettoman omaisuuden omistajana voit päättää sen käytöstä. Ja mikä tärkeintä, voit estää muita käyttämästä sitä kaupallisesti hyödyksi. Tämä tapahtuu aineettomien oikeuksien avulla. Niillä voit suojata aineetonta omaisuuttasi eli keksintöjäsi, teoksiasi ja työtäsi.

Aineettomia oikeuksia (IPR eli Intellectual Property Right) ovat

- **tekijänoikeus** – taiteellinen teos
- **mallioikeus** – tuotteen muotoilu
- **tavaramerkki** – logot ja nimet
- **patentti** – tekninen keksintö
- **hyödyllisyysmalli** (pikkupatentti) – tekninen keksintö.

Nyrkkisääntö on, että voit suojata kaikki keksinnöt ja teokset aineettomilla oikeuksilla.

Jos et suojaa aineetonta omaisuuttasi, niin kuka tahansa voi kaapata sen.

Riippuen siitä, millä toimialalla toimit, sinun tulee ottaa huomioon toimialasi erityislainsäädäntö ja tavat toimia. Erityisesti tekijänoikeuksien kohdalla tämä on tärkeää. Esimerkiksi vaateteollisuudessa on omat kansainväliset sopimuksensa, joiden johdosta vaatteiden muotoilun suojaaminen on erittäin vaikeaa.

Taiteellisiin teoksiin tekijänoikeuden saa automaattisesti. Teoksia ei tarvitse rekisteröidä tai ilmoittaa minnekään. Siksi tekijänoikeus pitää aina ottaa huomioon ja varmistaa, että varmasti omistaa kaikki tarvittavat oikeudet kaikilta tekijöiltä.

Tarkista aina tilanne, ettet käytä tai ole keksinyt jotakin, johon jollakulla muulla on jo aineettomia oikeuksia. Erilaisista IPR-tietokannoista voit varmistaa, ettet loukkaa muiden oikeuksia, ja tutkia, mitä kilpailijasi ovat suojanneet.

Aineettomien oikeuksien hallinta on tärkeää, jotta voit suojata omaa työtäsi ja varmistaa, ettet riko vahingossa muiden oikeuksia. Aineeton omaisuus on rahan arvoista omaisuutta ja kasvattaa sinun tai yrityksesi omaisuutta.

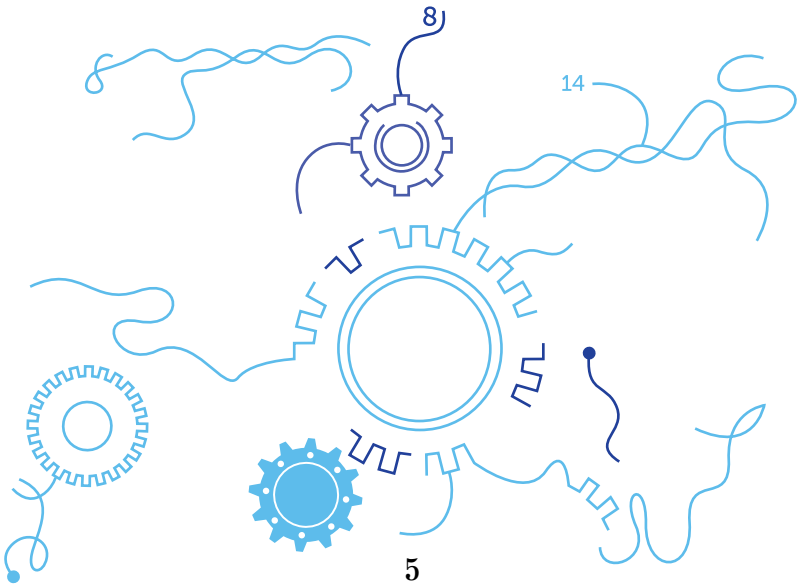

2.

Aineettoman lisäarvon strategia

Jokaisen yrityksen on syytä pohtia ja arvioida, millaista aineetonta omaisuutta yrityksessä on ja sen jälkeen päättää, miten aineetonta omaisuutta hyödynnetään vai hyödynnetäänkö ollenkaan. Samoin on hyvä miettiä, miksi näin tehdään. Sen jälkeen on aika suunnitella, miten aineetonta omaisuutta hallitaan ja mitä aineettomia oikeuksia hankitaan.

Aineettoman omaisuuden ja aineettomien oikeuksien hallintaan kannattaa laatia aineettoman lisäarvon strategia. Se auttaa sinua arvioimaan oman yrityksesi aineetonta omaisuutta, sen hallinnointia ja erityisesti sen arvon kasvattamista. Aineettoman lisäarvon strategian toteuttaminen tuottaa selvää hyötyä.

Jos käytät kaupalliseen tarkoitukseen aineetonta omaisuutta, jota et itse omista, omaisuuden omistaja voi milloin tahansa kieltää sen käytön.

Aineettoman lisäarvon strategiassa on kolme tasoa. Jokaisen yrittäjän tulisi perehtyä ainakin ensimmäiseen. Tasot ovat yksinkertaistettuna:

Taso 1: Vahinkojen välttäminen

Aineettoman lisäarvon strategian perustasolla varmistetaan, että aineettomat oikeudet, joita tarvitset, ovat oikeasti sinulla. Oletko tehnyt tarvittavat sopimukset tekijänoikeuksista kirjallisesti? Onhan sinulla varmasti kaikki tekijänoikeudet niihin jakelukanaviin, joita tarvitset nyt ja tulevaisuudessa? Oletko sopinut muokkausoikeuksista, jos niitä tarvitaan? Onko sinulla oikeus tarvittaessa siirtää tekijänoikeutta edelleen? Onko sinulla tiedossasi varmasti kaikki tekemiseen osallistuneet tekijät ja heidän oikeutensa? Oletko suojannut omat brändisi ja markkinoinnissa käyttämäsi elementit tavaramerkein? Onhan keksinnöt suojattu patenteilla, mallioikeudella tai hyödyllisyysmallilla? Kun asiat on varmistettu ja dokumentoitu, pienennät huomattavasti riskiä, että tulevaisuus täyttyy riidoista tai että kilpailijat kaappaavat suunnitelmiasi ja kehittelemiäsi materiaaleja.

Taso 2: Aineettomista oikeuksista kilpailuetua

Aineettomilla oikeuksilla voit alkaa rakentaa itsellesi kilpailuetua kilpailijoihisi nähden. Kun suojaat brändisi, keksintösi sekä tuotteesi ja palvelusi, estät tai ainakin hankaloitat samalla kilpailijoitasi tulemasta ”apajillesi”. Näin rakennat yrityksestäsi selkeän ja kestävän mielikuvan asiakkaan mielessä. Samalla pystyt nostamaan omaa arvoasi verkostossasi ja arvoketjussasi. Voit ehkä nostaa myös koko arvoketjun arvoa ja sitä kautta sen kilpailuetua. Näin kaikki arvoketjussa mukana olevat hyötyvät ja haluavat varmistaa mukana olosi.

Taso 3: Aineettomista oikeuksista kauppatavaraa

Aineettomilla oikeuksilla tehdään nykyään suuria voittoja. Muumeilla ja Angry Birds -hahmoilla myydään mitä erilaisimpia tuotteita ja palveluita. Hello Kitty -tuoteryhmien kauppa on maailmanlaajuisesti miljardeja euroja. Kaikki nämä hahmot ovat aloittaneet pienestä ja rakentuneet kuluttajien mielissä suuriksi muistettaviksi brändeiksi, joita halutaan kuluttaa. Aineettomia oikeuksia voi myydä ja vuokrata. Luovan työn tuloksia voi olla helppo kopioida, mutta kopiointiin voidaan tehokkaasti puuttua, kun suojaukset ovat kunnossa. Siksi on tärkeää suojata luovan työ tuloksia ja hallinnoida

niihin liittyviä aineettomia oikeuksia, joiden turvin voi rakentaa tulevaisuuden suuria brändejä.

Hahmota oman yrityksesi nykyinen taso sekä tulevaisuuden taso, jolle tähtäät. Tee sen jälkeen suunnitelma, miten varmistat pääsyn oikealle tasolle ja täytät tason vaatimukset.

Lisätietoja aineettoman lisäarvon strategiasta:
Ilmaa hintoihin – IPR ja aineeton lisäarvo, Jouni Hynynen, Kirjakaari 2013, www.jounihynynen.com

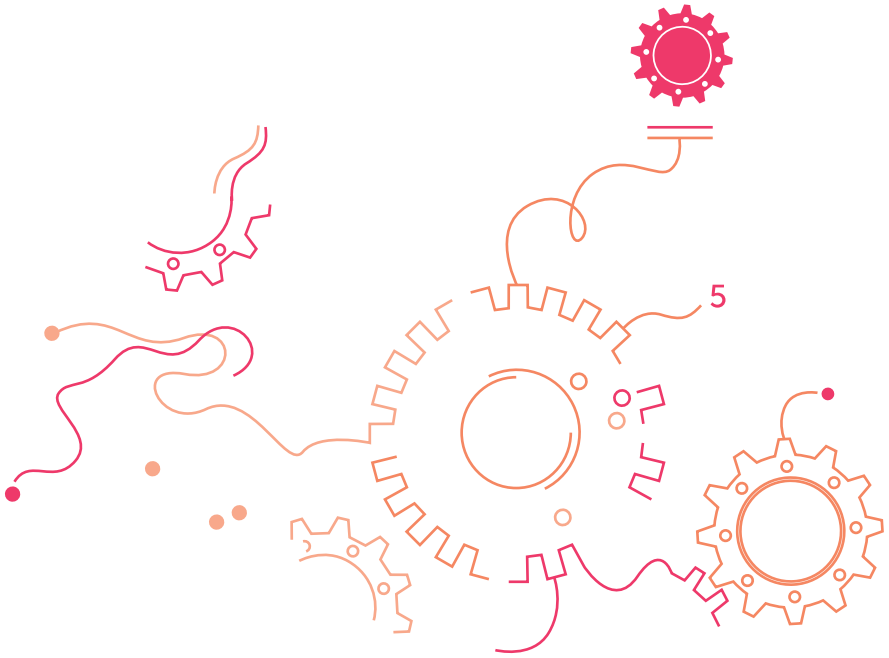

Voit myydä tai lisensoida aineetonta omaisuuttasi. Aineeton omaisuus kasvattaa myös yrityksesi arvoa, joka on tärkeää esimerkiksi yrityskaupoissa.

3.

Tekijänoikeus

Mitä on tekijänoikeus?

Kun teet teoksen, saat automaattisesti siihen tekijänoikeuden. Tekijänoikeutta ei tarvitse erikseen hakea tai rekisteröidä. Tekijänoikeus on sinun, kunhan et ole teosta tehdessäsi rikkonut kenenkään muun tekijänoikeutta.

Ideat itsessään eivät saa tekijänoikeutta, ainoastaan niiden pohjalta toteutetut teokset.

Jotta teos voi saada tekijänoikeudellisen suojan, sen pitää täyttää kaksi vaatimusta:

- Teoksen pitää olla **itsenäinen** eli se ei saa olla jäljitelmä.
- Teoksen pitää olla **omaperäinen** eli kukaan muu ei ole tehnyt täysin samanlaista teosta.

Teoksen laadulla tai taiteellisella tasolla ei ole mitään merkitystä tekijänoikeutta arvioitaessa. Huono teos saa suojan siinä missä hyväkin.

Tekijänoikeussuojan voi saada muun muassa

- taideteokset
- musiikkikappaleet ja sävellykset
- tanssi- ja teatteriteokset
- arkkitehtoniset rakennelmat

- elokuva- ja äänitallenteet
- kirjat ja käsikirjoitukset
- maalaus-, kuvanveisto-, tekstiilitaiteen ja grafiikan teokset
- selittävät piirrokset, esimerkiksi kartat ja konepiirrokset
- installaatiot
- pelit.

Tekijänoikeus syntyy aina ihmiselle tai ihmisille, jotka luovat teoksen.

Tekijänoikeus jakautuu taloudellisiin oikeuksiin ja moraalisiin oikeuksiin. Taloudelliset oikeudet antavat teoksen tekijälle mahdollisuuden sallia muiden valmistaa kappaleita teoksesta tai saattaa teos yleisön saataville taloudellista korvausta vastaan. Moraalisia oikeuksia ovat isyysoikeus ja respektioikeus. Isyysoikeus tarkoittaa, että tekijän nimi on ilmoitettava teoksen yhteydessä. Respektioikeus puolestaan tarkoittaa sitä, että teosta ei saa muuttaa tavalla, joka loukkaa tekijää. Moraalisia oikeuksia ei voi luovuttaa eikä siirtää.

Voit luovuttaa omat taloudelliset oikeutesi tai hankkia muiden tekijöiden taloudelliset oikeudet sopimuksin esimerkiksi yritykselle. Sopimuksessa voidaan määritellä ja rajata, mitä luovutuksella tarkoitetaan: onko kyseessä esimerkiksi rajattu käyttöoikeus, kuten kertajulkaisuoikeus, jatkuva julkaisuoikeus, muuntelu- ja muuttamisoikeus, alueellinen yksinoikeus jne. Sopimus on vapaamuotoinen, mutta muuttamisoikeudesta ja edelleen luovutusoikeudesta on kuitenkin sovittava nimenomaisesti.

Mikäli luovutat taloudellisia tekijänoikeuksiasi muille, et voi sopimuksen allekirjoituksen jälkeen perua luovutusta ilman uutta sopimusta. Älä allekirjoita sopimusta, ennen kuin ymmärrät varmasti, mistä olet luopumassa ja millä ehdoin.

Kaikki, jotka luovat teoksen, saavat:

TALOUDELLISET OIKEUDET	MORAALISET OIKEUDET
Kappaleiden valmistaminen Teoksen saattaminen yleisön saataville • Välittäminen yleisölle • Julkinen esittäminen • Kappaleiden levittäminen yleisön keskuuteen • Julkinen näyttäminen	Isyysoikeus Respektioikeus

Tekijänoikeuksiin liittyy läheisesti myös lähioikeudet. Lähioikeudet suojaavat aineistoja ja esityksiä, joiden ei katsota olevan itsenäisiä teoksia, tai henkilöitä, jotka ovat osallistuneet teoksen toteuttamiseen, mutta eivät itse ole olleet luomassa teosta. Lähioikeudet suojaavat muun muassa esittäviä taiteilijoita, valokuvia, jotka eivät ylitä teoskynnystä, ja kuvatallenteiden tuottajia.

Lähioikeudet kuuluvat muun muassa seuraaville:
- esittävät taiteilijat
- äänitallenteen tuottajat
- kuvatallenteen tuottajat
- radio- ja televisioyritykset
- valokuvaajat.

Lähioikeudet vastaavat tekijänoikeuksien taloudellisia oikeuksia ja niitä voi sopimalla siirtää ja luovuttaa eteenpäin.

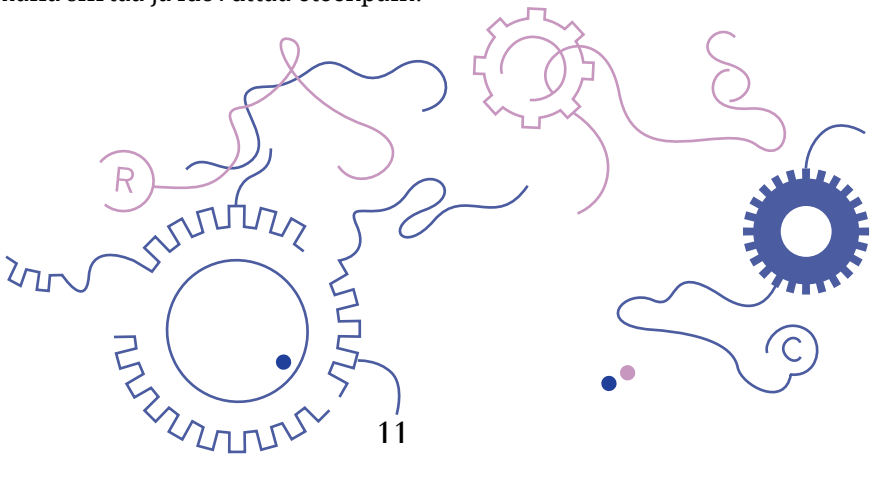

Lähioikeuksia ovat:

TALOUDELLISET OIKEUDET	MORAALISET OIKEUDET
Kappaleiden valmistaminen Teoksen saattaminen yleisön saataville • Välittäminen yleisölle • Julkinen esittäminen • Kappaleiden levittäminen yleisön keskuuteen • Julkinen näyttäminen	Ei moraalisia oikeuksia *(huom. esittävällä taiteilijalla on moraaliset oikeudet esitykseensä)*

Lähioikeus voi syntyä sekä yksityishenkilölle että yritykselle.

Yhteen teokseen voi siis liittyä useita oikeuksia: teoksen tekijöiden oikeudet, esittävien taiteilijoiden lähioikeudet ja tallenteen tuottaneen yhtiön tuottajan lähioikeus. Kaikkien kanssa pitää muistaa sopia oikeuksien siirrosta.

Teoksella on melkein aina useita tekijöitä. Muista aina sopia kaikkien tekijöiden kanssa tarvittavista tekijänoikeuksista.

Tuottaja voi olla myös yritys. Jos siis toimit tuottajana, hanki aina tarvitsemasi oikeudet sopimuksin itsellesi, jotta voit hyödyntää teosta kaupallisesti ja määrätä esitys- ja käyttöoikeuksista. Erityisen tärkeää tämä on silloin, jos toimit elävän esityksen tuottajana, koska elävän esityksen tuottaja ei saa itselleen edes lähioikeutta.

Tekijänoikeuden voit merkitä teokseen ©-merkillä. ©-merkillä ilmoitetaan teoksen valmistumis- tai julkistamisvuosi ja tekijän nimi, esimerkiksi © 2010 Matti Meikäläinen.

Tekijänoikeudet ovat voimassa 70 vuotta tekijän kuolinvuodesta. Jos tekijöitä on useita, aika lasketaan pisimpään eläneen henkilön kuolemasta. Esittävien taiteiden ja äänitetallenteiden osalta tekijänoikeudet ovat voimassa 70 vuotta tallennetun esityksen julkaisemisesta.

Varmista, ettet loukkaa muiden oikeuksia.

Lisätietoja tekijänoikeuksista:

Immateriaalioikeuden perusteet, Pirkko-Liisa Haarmann ja Marja-Leena Mansala, Talentum 2012

Yrityksen tekijänoikeusopas – käytännön tietoa oikeuksien suojaamisesta, EK, Keskuskauppakamari ja Suomen yrittäjät
ek.fi/wp-content/uploads/yrityksen_tekijanoikeusopas1.pdf

Tekijänoikeudesta arkkitehtuurin alalla, Suomen arkkitehtiliitto
www.safa.fi/fin/julkaisut/tekijanoikeusopas/

Tekijänoikeus näytelmäkirjailijan ja käsikirjoittajan näkökulmasta
www.sunklo.fi -> Tietoa tekijänoikeudesta

IPR University Center
www.iprinfo.com

Taideyliopistojen tekijänoikeuspalvelu
copyright.aalto.fi

Tekijänoikeusneuvosto
www.minedu.fi/OPM/Tekijaenoikeus/tekijaenoikeusneuvosto

Gramex ry, muusikkojen ja musiikkituottajien tekijänoikeusjärjestö
www.gramex.fi

Teosto ry, säveltäjien, sanoittajien, sovittajien ja musiikinkustantajien tekijänoikeusjärjestö www.teosto.fi

Kopiosto ry, esittävien taiteilijoiden, tekijöiden ja kustantajien tekijänoikeusjärjestö www.kopiosto.fi

Kuvasto ry, kuvataiteilijoiden tekijänoikeusjärjestö
www.kuvasto.fi

Sanasto ry, kirjallisuuden alan tekijänoikeusjärjestö
www.sanasto.fi

Tuotos ry, elokuva- ja av-tuotantoyhtiöiden tekijänoikeusyhdistys
www.tuotos.fi

TTVK, Tekijänoikeuden tiedotus- ja valvontakeskus ry
antipiracy.fi

Tekijänoikeus.fi, tietoa tekijänoikeuksista ja tekijänoikeusjärjestöistä
www.tekijanoikeus.fi

4.

Tavaramerkki

Mikä on tavaramerkki?

Tavaramerkki on logo tai nimi. Tavaramerkki voi olla yksittäinen kuvio tai kuvioiden joukko, sana, äänimerkki, kirjainyhdistelmä tai se voi koostua eri elementeistä, kuten kuvioista, väreistä, numeroista, kirjaimista ja sanoista.

Tavaramerkki on tunnusmerkki, jonka avulla voit erottaa omat brändit, tuotteet ja palvelut muiden yritysten brändeistä, tuotteista ja palveluista. Siksi on tärkeää, että rekisteröit omat tavaramerkkisi. Pystyt erottumaan muista. Samalla saat yksinoikeuden merkkien käyttöön ja voit kieltää muita käyttämästä kyseisiä merkkejä ilman lupaa.

Tavaramerkin rekisteröintiä kannattaa harkita, jos
- haluat estää muita käyttämästä merkkiä
- alat käyttää merkkiä julkisesti markkinoilla
- aiot käyttää rahaa markkinointiin
- haluat varmistaa taustasi ennen riitatilannetta tai neuvotteluja.

Tavaramerkin rekisteröinti suojaa vain itse merkkiä. Se ei suojele yritystäsi, ideaa eikä tuotteen tai palvelun sisältöä.

Tavaramerkit

Kun olet kehittänyt jotain, kuten uuden yrityksen, brändin, tuotteen tai palvelun, olet todennäköisesti antanut sille nimen ja ehkä myös logon. Ennen kuin valitset nimen ja logon, on hyvä varmistaa, ettei kukaan muu ole jo ottanut niitä käyttöön. Voit käyttää tavaramerkkitietokantoja rekisteröityjen nimien ja logojen etsimiseen.

Ilmaisia tavaramerkkitietokantoja ovat
- kansallinen tavaramerkkitietokanta tavaramerkki.prh.fi
- laajalti tunnettujen tavaramerkkien luettelo tavaramerkki.prh.fi/ltm/
- yritys- ja yhteisötietopalvelu www.ytj.fi
- EU:n tavaramerkkitietokanta oami.europa.eu/eSearch/#advanced/trademarks

Tavaramerkin rekisteröinti ei tuo kaiken kattavaa yksinoikeutta. Rekisteröinti tehdään luokkien mukaan. Luokkia on kaikkiaan 45 ja kaikki mahdolliset tuotteet ja palvelut on jaettu näihin luokkiin. Esimerkiksi korut kuuluvat luokkaan 14 ja koulutuspalvelut luokkaan 41. Rekisteröitäessä valitaan, mitä tuotteita tai palveluita rekisteröinti koskee ja mihin luokkaan tai luokkiin ne kuuluvat. Näin esimerkiksi Lokki-sana on rekisteröity mobiiliapplikaatiolle luokassa 9 (tietokoneohjelmistot) yhden yrityksen nimiin ja valaisimelle luokassa 11 (valaistuslaitteet) toisen yrityksen nimiin.

Tavaramerkin rekisteröinnin voi estää seuraavat seikat:
- **Erottamiskyvyttömyys:** Tavaramerkki ei saa kuvailla juuri sitä tuotetta tai palvelua, johon sitä sovelletaan. Omena-sana ei sovi tavaramerkiksi omenoille tai omenaleivoksille, koska muutkin alan elinkeinonharjoittajat käyttävät omissa tuotteissaan omena-sanaa. Tietokonefirmalle omena-sana taas sopii, koska se ei kuvaile tietokoneita.
- **Sekoitettavuus:** Tavaramerkki ei saa olla sekoitettavissa muiden aikaisempiin rekisteröityihin tavaramerkkeihin tai toiminimiin. Sekoitettavuus merkkien välillä syntyy, jos merkit ovat identtiset tai samankaltaiset ja ne koskevat samoja tai samankaltaisia tuotteita tai palveluita.

Myös tavaran tai sen pakkauksen erityislaatuinen ulkoasu voidaan suojata tavaramerkkinä. Silloin tietyn valmistajan tuote tunnistetaan nimenomaan

sen ulkomuodon perusteella.

Suomessa tavaramerkki on voimassa 10 vuotta rekisteröintipäivästä. Tavaramerkin voi pitää voimassa vaikka ikuisesti, kunhan uudistaa sen aina kymmenen vuoden välein maksamalla uudistamismaksun.

Tavaramerkin käyttö

Suomessa tavaramerkin rekisteröiminen ei ole edellytys sen käyttämiselle. Yksinoikeuden tavaramerkkiin voi saada myös käytön kautta vakiinnuttamalla. Vakiinnuttaminen tarkoittaa sitä, että merkki on tullut yleisesti tunnetuksi haltijan tuotteiden tunnuksena. Tavaramerkkiä voi siis käyttää, vaikkei sitä olisi rekisteröitykään. Tällöin on kuitenkin aina vaarana se, että joku muu hakee samalle merkille rekisteröinnin. Silloin voit joutua lopettamaan merkin käytön. Kaikki maat eivät myöskään tunnusta tavaramerkin vakiinnuttamista, jolloin ainoa keino tavaramerkin saamiseksi on sen rekisteröinti.

Mikäli et ole rekisteröinyt tavaramerkkiä tai sen tavaramerkkihakemus on vireillä, voit käyttää tavaramerkin yhteydessä ™-merkkiä. Jos tavaramerkki on rekisteröity Suomessa tai EU:n alueella, voit käyttää ®-merkkiä.

Miksi rekisteröidä tavaramerkki?

Rekisteröimällä tavaramerkin saat yksinoikeuden sen käyttöön ja pystyt kehittämään yrityksellesi, tuotteillesi ja palveluillesi markkinoilla selkeästi erottuvan brändin. Brändin avulla kuluttajat ja asiakkaat tuntevat yrityksesi ja sen tuotteet ja palvelut. Siksi pystyt tavaramerkkien avulla suojelemaan liiketoimintaasi kilpailijoilta. Ne eivät saa käyttää identtisiä tai samankaltaisia tavaramerkkejä omissa tuotteissaan tai palveluissaan.

Joskus kannattaa rekisteröidä (ja samalla suojata) sama tuote sekä tavaramerkillä että mallioikeudella. Mietittäessä suojataanko tuotteen muoto tavaramerkillä vai mallioikeudella, on suurin ero siinä, mitä suojataan. Mallioikeus suojaa tuotteen ulkoasua riippumatta siitä, edustaako tuotteen ulkoasu liiketoimintaa laajemmin. Tavaramerkki taas erottaa tuotteet ja palvelut muiden yritysten tuotteista ja palveluista.

Rekisteröimällä tavaramerkin voit

- **suojata tuotteidesi ja palvelujesi nimet** (mikä on aina järkevää tehdä ennen markkinoille menoa ja markkinointiin satsaamista)
- **tehdä tuotteesi ja palvelusi näkyviksi ja erottuviksi** asiakkaille, kilpailijoille ja yhteistyökumppaneille
- **estää muita käyttämästä identtistä tai samankaltaista merkkiä.**

Tavaramerkin rekisteröintiä haetaan Patentti- ja rekisterihallitukselta sähköisellä tai paperisella lomakkeella, jotka löytyvät PRH:n sivuilta. Jokaista merkkiä varten on tehtävä eri hakemus. Hakemuksessa pitää ilmoittaa myös luokittain tavarat ja/tai palvelut, joiden tavaramerkiksi merkin rekisteröintiä haetaan. Yhden tavaramerkin rekisteröinti maksaa halvimmillaan 215,00 € (vuonna 2014). Tarkempia ohjeita ja hinnasto löytyvät PRH:n verkkosivuilta.

Suomen ulkopuolella tavaramerkkisuojaa voi hakea joko yksittäisen maan rekisteriviranomaisilta tai apuna voi käyttää kansainvälisiä järjestelmiä. Tällaisia ovat esimerkiksi EU:n laajuinen tavaramerkki eli yhteisön tavaramerkki ja WIPO:n hallinnoima kansainvälinen rekisteröinti.

Yhteisön tavaramerkki on Euroopan unionin aluetta koskeva rekisteröintijärjestelmä, joka mahdollistaa rekisteröintisuojan saamisen yhdellä hakemuksella koko EU:n alueelle. Yhteisön tavaramerkillä tavaramerkki voidaan rekisteröidä ainoastaan koko EU:n alueelle ja rekisteröinnin oikeusvaikutukset ovat koko tällä alueella samat. Yhteisön tavaramerkkien rekisteröinnin tekee Euroopan yhteisön Sisämarkkinoiden harmonisointivirasto (Office for Harmonization in the Internal Market, OHIM). Yhteisön tavaramerkin rekisteröinti maksaa halvimmillaan 900,00 € (vuonna 2014). Tarkempia ohjeita ja hinnasto löytyvät OHIM:n verkkosivuilta.

Yhteisön tavaramerkkirekisteriin merkittyjä yhteisön tavaramerkkejä voi etsiä eSearch plus -palvelun avulla. Palvelu on maksuton.

Lisätietoja tavaramerkeistä:
www.prh.fi/fi/tavaramerkit.html
oami.europa.eu/ohimportal
www.wipo.int/madrid

Varmista, ettet loukkaa muiden oikeuksia.

5.

Mallioikeus

Mikä on mallioikeus?

Mallioikeus suojaa muotoilua. Tehokkaan mallioikeuden voi saada rekisteröimällä mallin. Mallioikeudella voi suojata tuotteen, esimerkiksi huonekalun, fontin, hatun, sämpylän, teräsprofiilin, korun tai vaikkapa tietokoneen ikonin muotoilua. Suojaa voi saada myös tuotteen osalle, kuten kankaan kuviolle, kahvikupin korvalle, pakkauksen osalle tai ompelukuviolle.

Nyrkkisääntönä voidaan pitää, että mallioikeus suojaa tuotteen näkyvää muotoa. Kohteen pitää kuitenkin aina olla konkreettinen tavara, joten suojaa ei myönnetä nestemäisille aineille, suunnitelmille tai pelkille ideoille.

Mallioikeuden edellytyksenä on

- **uutuus,** mikä tarkoittaa, että vastaavan muotoista tuotetta ei ole julkisesti tiedossa, ja
- **yksilöllisyys,** mikä tarkoittaa, että kokonaisvaikutelma eroaa riittävästi muista julkisista tuotteista tai malleista.

Yksinkertaisia tai tavanomaisia malleja, esimerkiksi geometrisiä kuvioita, kuten palloa tai kolmiota, ei kuitenkaan voi suojata.

Mallioikeuden avulla suojaat muotoilemasi tuotteen ulkomuodon, joka voi ilmetä tuotteen tai sen koristelun piirteistä, kuten linjoista, ääriviivoista, väreistä, muodosta, pintarakenteesta tai materiaalista.

Miksi malli pitäisi rekisteröidä?

Rekisteröimällä mallisi muut eivät saa käyttää sitä hyväkseen ilman sinun suostumustasi. Muut eivät siten saa esimerkiksi valmistaa, markkinoida, maahantuoda tai viedä maasta mallioikeuttasi loukkaavaa tuotetta.

Suojaamalla mallisi muotoilun:

- **varmistat oikeutesi,** ennen kuin tuotteesi tulee markkinoille,
- **oikeutesi muotoiluun näkyy** kuluttajille, kilpailijoille ja liikekumppaneille ja
- **estät muita käyttämästä** muotoilutyösi tuloksia kaupallisesti.

Varmista myös, ettet loukkaa muiden oikeuksia. Onko muotoilusi varmasti uutta ja yksilöllistä? Ennen mallioikeuden hakemuksen jättämistä on hyvä tarkistaa, mitä muut ovat jo aikaisemmin suojanneet tai mihin he ovat hakeneet mallisuojaa. Voit etsiä muiden hakemia mallisuojia maksuttomasta mallitietokannasta (www.prh.fi/fi/mallioikeudet/mallinetti.html). Voit myös tilata Patentti- ja rekisterihallitukselta ennakkotutkimuksen, joka kuitenkin rajoittuu Patentti- ja rekisterihallituksen (PRH) mallirekisterissä oleviin ja sieltä poistettuihin malleihin sekä vireillä oleviin kansallisiin mallirekisteröintihakemuksiin ja niihin kansainvälisiin mallirekisteröinteihin, joissa Suomi on nimetty kohdemaaksi. Näin ollen tutkimuksen ulkopuolelle jäävät Euroopan yhteisön harmonisointiviraston (OHIM) rekisteröimät yhteisömallit, samoin kuin tutkimushetkellä salassa pidettävät mallit.

Ota kuitenkin huomioon armonaika (eli uutuuden suoja-aika, engl. grace period). Armonaikaa koskeva poikkeussäännös mahdollistaa sen, että voit säädetyin edellytyksin julkaista ja käyttää vuoden ajan malliasi ennen sen

Rekisteröinnin jälkeen muut, esimerkiksi kilpailevat yritykset, voivat vaatia rekisteröintiä kumottavaksi, jos muotoilu ei ole tarpeeksi uutta ja yksilöllistä.

rekisteröintiä ilman, että menetät uutuuden. Tätä järjestelyä on kuitenkin syytä pitää vain ”kakkosvaihtoehtona”, joten aina kannattaa pyrkiä tekemään rekisteröintihakemus ennen mallin julkistamistoimia. Armonaikaa ei kuitenkaan tunneta kaikissa maissa. Maissa, joissa armonaikaa ei ole, malli täytyy rekisteröidä ennen sen julkistamista. Mieti siis tarkkaan, ennen kuin laitat mallioikeuden hakuprosessin vireille, missä maissa aiot lanseerata tuotteesi.

Suomen ulkopuolella mallioikeutta voi hakea joko erikseen kussakin halutussa maassa tai apuna voi käyttää kansainvälisiä järjestelmiä. EU:ssa on EU:n laajuinen mallioikeus ja WIPO hallinnoi kansainvälisiä rekisteröintejä.

Suomessa mallin rekisteröinti on voimassa viisi vuotta hakemispäivästä lukien, ja se voidaan uudistaa neljästi viideksi vuodeksi kerrallaan. Enimmäissuoja-aika on näin ollen 25 vuotta.

Mallisuojan rekisteröintiä haetaan Patentti- ja rekisterihallitukselta lomakkeella, joka löytyy PRH:n verkkosivuilta. Hakemusta varten tarvitaan tuotetta esittävät valokuvat tai piirustukset. Rekisteröintihakemuksen käsittelyaika on keskimäärin 7–8 kuukautta ja maksaa 200 € (vuonna 2014). Käsittelyaika voi olla huomattavasti lyhempikin erityisesti, jos hakemusta ole pyydetty salassa pidettäväksi. Tarkempia ohjeita ja hinnasto löytyvät PRH:n sivuilta.

EU:n sisäisen yhteisömallijärjestelmän avulla saat nopeasti mallisuojan kaikissa EU:n jäsenmaissa. Yhteisömallihakemus toimitetaan OHIM:lle (Office for Harmonization in the Internal Market), joka rekisteröi yhteisömalleja ja tavaramerkkejä. Yhteisömallihakemuksen käsittely kestää lyhimmillään vain muutaman päivän ja maksaa vähintään 350,00 € (vuonna 2014). Rekisteröidyn yhteisömallin suoja-aika on 25 vuotta siten, että rekisteröinti on ensin voimassa 5 vuotta hakemispäivästä laskettuna ja se on uudistettavissa neljä kertaa.

Lisätietoja mallisuojasta:
www.prh.fi/fi/mallioikeudet.html
oami.europa.eu/ohimportal
www.wipo.int/hague

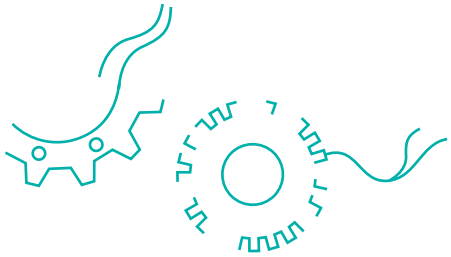

6.

Patentti ja hyödyllisyysmalli

Mikä on patentti?

Patentin avulla voit suojata teknisen keksintösi. Keksintö voi olla esimerkiksi sähköinen, mekaaninen tai lääketieteellinen. Keksinnön tulee täyttää kolme vaatimusta, jotta se voidaan patentoida. Nämä ovat uutuus, olennainen ero (keksinnöllisyys) ja teollinen käyttökelpoisuus. Uutuudella tarkoitetaan, että keksinnön tulee osoittaa uudenlainen ratkaisu olemassa olevaan ongelmaan. Pelkkä abstrakti idea tai suunnitelma ei riitä. Olennainen ero tarkoittaa sitä, että keksintö eroaa aikaisemmin julkiseksi tulleista keksinnöistä. Teollisella käyttökelpoisuudella tarkoitetaan, että keksintöä voidaan käyttää ja se voidaan myydä johonkin teolliseen menetelmään. Sana teollinen tulkitaan kuitenkin laajasti ja se käsittää myös esimerkiksi maatalouden, kalastuksen ja kaupan.

Patenttia haetaan Patentti- ja rekisterihallituksesta, joka ennen sen myöntämistä tutkii keksinnön uutuuden, olennaisen eron ja teollisen käyttökelpoisuuden. Keskimääräinen hakuprosessi kestää noin 2,5–3 vuotta. Patentti suojaa keksintöäsi korkeintaan 20 vuotta. Poikkeuksena ovat lääke-

Patentin saatuasi sinulla on oikeus kieltää muita käyttämästä keksintöäsi. Lisäksi voit myydä tai lisensoida keksintösi tai sen käyttöoikeuden yhteistyökumppaneillesi.

ja kasvinsuojeluaineet, jotka voivat saada suoja-ajan pidennystä.

Milloin voit hakea patenttia?

Jos olet tehnyt keksinnön, käy ensin läpi patenttitietokannat ja varmista, ettei vastaavanlaista keksintöä ole jo patentoitu. Tietokannat antavat yleiskuvan, mitä on jo keksitty. Voit käyttää tietokantoja hyväksesi myös arvioidessasi, miten uniikki keksintösi oikeasti on ja miten sitä ehkä voisi vieläkin kehittää.

Keksinnön ei tarvitse olla täysin uusi tuote tai prosessi. Se voi olla myös ratkaisu, joka kehittää jo olemassa olevaa menetelmää.

Jos olet aivan varma, että keksintösi on ainutlaatuinen, niin seuraava askel on ottaa yhteyttä patenttitoimistoon tai Patentti- ja rekisterihallitukseen, jotka arvioivat keksintösi

- **uutuuden,**
- **olennaisen eron** ja
- **teollisen käyttökelpoisuuden.**

Miksi kannattaa hakea patenttia?

Kun olet saanut patentin, sinulla on yksinoikeus keksinnön käyttöön. Voit käyttää, myydä tai lisensoida sitä. Voit kieltää muita käyttämästä keksintöäsi ammattimaisesti hyväksi, esimerkiksi tuottamasta tai myymästä sitä ilman sinun lupaasi. Kilpailijasi joutuvat etsimään korvaavia ratkaisuja samaan ongelmaan. Näin saat patentilla kilpailuetua.

Patentti ei kuitenkaan itsessään johda keksinnön hyödyntämiseen. Se vain estää muita käyttämästä keksintöä kaupallisesti. Lisäksi on hyvä muistaa, että kukaan ei valvo patentin käyttöä sinun puolestasi. Sinun pitää itse valvoa, ettei kukaan loukkaa patenttiasi patentin voimassaoloalueella.

Patenttia on haettava, ennen kuin keksintö julkistetaan. Tämän vuoksi hakemus on tehtävä ennen keksinnön esittelyä esimerkiksi messuilla, artikkeleissa, esitelmissä tai tutkimusraporteissa.

Patenttia haetaan Patentti- ja rekisterihallitukselta lomakkeella, joka löytyy PRH:n verkkosivuilta. Patentti on voimassa 20 vuotta hakemispäivästä, jos patentin vuosimaksut on maksettu joka vuosi.

Kansainvälinen patentointi

Patentti suojaa keksintöä vain niissä maissa, joissa patenttia on haettu ja se on myönnetty. Jos haluat hyödyntää keksintöä kansainvälisesti eli myydä tai tuottaa keksintöön pohjautuvia tuotteita eri maissa, pitää keksintöön hakea patenttia kussakin maassa erikseen. Näin voit kieltää muita hyödyntämästä keksintöäsi niissä maissa. Mikäli haet patenttia vain Suomeen, voi muissa maissa kuka tahansa hyödyntää keksintöäsi, etkä voi suomalaisen patentin turvin puuttua asiaan.

Ulkomaisia patenttihakemuksia ei tarvitse tehdä samaan aikaan suomalaisen hakemuksen kanssa, mutta niiden tekemistä ei voi jättää siihen asti, kunnes kädessä on myönnetty suomalainen patentti. Silloin on jo myöhäistä. Keksintö on suomalaisen patentin myötä tullut julkiseksi ja keksinnön uutuus on mennyt.

EPO (European Patent Office) käsittelee ja myöntää Eurooppapatentin, jonka avulla voit saada patentin 40:een Euroopan maahan yhdellä kertaa. Hakemuksen voi tehdä suomen kielellä. Se joudutaan kuitenkin kahden kuukauden kuluessa kääntämään jollekin Euroopan patenttiviraston kielistä, jotka ovat englanti, saksa ja ranska. Käännöskielestä tulee hakemuksen käsittelykieli. Kun virasto on valmis myöntämään patentin, hakijan on käännettävä patenttivaatimukset myös EPO:n kahdelle muulle kielelle, esimerkiksi saksaksi ja ranskaksi, mikäli käsittelykieli on ollut englanti. Ennen patentin myöntämistä on myös maksettava patentin myöntämismaksu. Lisätietoja hakuprosessista löytyy EPO:n verkkosivuilta.

Lisätietoja patenteista:
www.prh.fi/fi/patentit.html
www.epo.org

VARMISTA TUOTTEESI ELÄMÄ

REKISTERÖI TAVARAMERKKISI

Tavaramerkin rekisteröinti on brändäämisen keskeisiä asioita. Tavaramerkillä tuet tuotteesi ja palvelusi markkinointia ja myyntiä, se erottaa sinut kilpailijoista. Vain rekisteröinti takaa sinulle yksinoikeuden tavaramerkin käyttöön.

PATENTOI KEKSINTÖSI

Patentoinnilla viestit innovatiivisuudesta. Suojaa tuotteesi uusi tekninen ratkaisu patentilla tai hyödyllisyysmallilla. Näin varmistat oikeutesi, lisäät tuotteesi kiinnostavuutta ja parannat kilpailuetuasi markkinoilla.

SUOJAA TUOTTEESI UUSI MUOTOILU

Muotoilu on merkittävä yrityksen menestystekijä. Suojaa tuotteesi uusi muotoilu mallirekisteröinnillä. Saat siihen yksinoikeuden ja samalla tehokkaan työkalun jäljittelyn torjuntaan.

HAE HYVÄT NEUVOT

- netistä www.prh.fi
- asiakaspalvelusta puh. 029 509 5050

PRH PATENTTI- JA REKISTERIHALLITUS
Tule ja onnistu.

Hyödyllisyysmalli

Hyödyllisyysmalli on patentin kaltainen suojamuoto ja se antaa suojaa keksinnöille. Sitä kutsutaan usein myös pikkupatentiksi.

Koska patenteille asetetut vaatimukset ovat korkeat, monia teknisiä ratkaisuja ei voi aina patentoida. Hyödyllisyysmalli antaa hakijalle määräaikaisen oikeuden kieltää muita käyttämästä kyseistä teknistä konseptia tai ratkaisua. Hyödyllisyysmallin hakeminen on nopeampaa kuin patentin, koska hakemuksen käsittelyssä keksinnön uutuutta ja keksinnöllisyyttä ei tutkita. Uutuuden ja keksinnöllisyyden tutkiminen on hakijan vastuulla.

Hyödyllisyysmallia kannattaa harkita, jos
- haluat saada nopeasti keksintösi suojattua
- tuotteesi elinkaari on lyhyt
- patentoiminen tulisi liian kalliiksi
- konsepti ei täytä patentoinnissa vaadittavaa keksinnöllisyysvaatimusta.

Keksintöön voi hakea rinnakkain sekä patenttia että hyödyllisyysmallia. Hyödyllisyysmalli voi alkuun olla tarpeen, kun tarvitaan nopeasti rekisteröintitodistus keksinnön loukkaustilanteita varten. Patenttihakemuksen voi puolestaan muuttaa hyödyllisyysmallihakemukseksi, jos käy ilmi, että keksintö ei ole riittävän keksinnöllinen patentin saamiseksi.

Hyödyllisyysmalli on voimassa neljä vuotta hakemuksen rekisteröintipäivästä. Hyödyllisyysmalli voidaan uudistaa ensin neljäksi ja sen jälkeen vielä kahdeksi vuodeksi. Yhteensä hyödyllisyysmalli voi siis olla voimassa kymmenen vuotta hakemuksen rekisteröintipäivästä.

Hyödyllisyysmallia haetaan patentin tapaan Patentti- ja rekisterihallitukselta.

Kaikissa maissa ei tunneta hyödyllisyysmallia, joten muista tarkistaa asia jokaisen maan kohdalla erikseen.

Lisätietoja hyödyllisyysmallista:
www.prh.fi/fi/hyodyllisyysmallit.html
www.prh.fi/stc/attachments/patentinliitteet/hmopas.pdf

Sinun pitää itse valvoa hyödyllisyysmallin käyttöä.

7.

Hyvä muistaa

Tekijänoikeuksien siirtyminen työntekijöiltä yritykselle ei ole selkeää. Usein tulkitaan normaalin ja tavanomaisen työn tulosten tekijänoikeuksien kuuluvan yritykselle. Normaalin ja tavanomaisen määrittely ei kuitenkaan ole yksiselitteistä. Siksi onkin hyvä sopia jo työsopimuksessa tekijänoikeuksista ja niiden siirtämisestä yritykselle. Epäselvissä tilanteissa tekijänoikeuden siirtyminen tulkitaan tekijän eduksi.

Eri aloilla käytännöt voivat erota toisistaan. Seuraavaa mallisopimuslauseketta voi käyttää sellaisissa työsuhteissa, joissa tekijänoikeudet eivät ole keskiössä.

”Työsuhteen aikana ja sen johdosta tehtyjen sekä luotujen teosten ja muiden tekijänoikeuslaissa tarkoitettujen suojan kohteiden kaikki taloudelliset oikeudet, mukaan lukien muunteluoikeus ja luovutusoikeus toiselle, siirtyvät työnantajalle ja säilyvät tällä työsuhteen päätyttyä ilman eri korvausta.”

Lausekkeen lisäksi on kuitenkin hyvä lisätä maininta, mitä oikeuksia työntekijälle jää. Voiko työntekijä käyttää tekemiään töitä esimerkiksi referensseinä myös jatkossa? Jos työsuhteessa tekijänoikeudet ovat oleellisessa asemassa, niin on tärkeää sopia, mitä oikeuksia siirretään yritykselle ja mitä jää tekijälle. Joka tapauksessa on tärkeää, että oikeuksista sovitaan etukäteen.

Kun teet sopimusta aineettomista oikeuksista kenen kanssa tahansa, sitä laatiessa on hyvä ottaa huomioon muun muassa seuraavat seikat:

- Yksilöi sopijaosapuolet nimellä ja henkilö-/Y-tunnuksella, tarkista Yritys- ja yhteisötietojärjestelmästä (YTJ) yrityksen tai yhteisön Y-tunnus ja yhteisön nimi.
- Yksilöi sopimuksen kohde eli se, mistä sovitaan, riittävän tarkasti.
- Yksilöi, mitkä oikeudet luovutetaan, kuten oikeus dramatisoida, oikeus valmistaa kappale, oikeus esittää julkisesti, oikeus luovuttaa edelleen kolmannelle taholle, oikeus muunnella, oikeus kääntää jne.
- Yksilöi luovutettaviin oikeuksiin liittyvät rajoitukset: ajallisesti, tarkoituksen tai määrän suhteen jne.
- Sovi oikeuksien luovutukseen liittyvistä korvauksista: tili, jolle korvaukset maksetaan, eräpäivä, viivästyskorko, korvausten laskentaperuste ja tekijän mahdollisuus tarkistaa korvaustilityksen oikeellisuus.
- Yksilöi tekijälle jäävät oikeudet.
- Määrittele sopimuskumppanien vastuut ja velvollisuudet suhteessa toisiinsa ja kolmansiin osapuoliin.
- Määrittele kilpailukielto, salassapito- ja vahingonkorvausvelvollisuudet.
- Sovi sopimuksen voimaantulosta, päättymisestä ja päättymisen vaikutuksista.
- Määrittele sopimuksen purkuehdot.
- Sovi mahdollisuudesta muuttaa sopimusta.
- Kirjaa sopimuskumppanien ja yhteyshenkilöiden yhteystiedot, tai, jos sopimuskumppanina on yksityishenkilö, myös sotu-tunnus.

Markkinoinnista on olemassa omat sääntönsä. Kansainvälisen kauppakamarin ICC:n markkinointisäännöt löytyvät keskuskauppakamarin verkkosivuilta.

Aineeton omaisuus, kuten tekijänoikeus, voi olla henkilökohtaista omaisuutta tai yrityksen, yhdistyksen tai osuuskunnan omaisuutta. Ideaa tai konseptia ei voi merkitä taseeseen yrityksen omaisuutena, mutta ideasta tai konseptista jalostetun aineettoman omaisuuden, kuten esimerkiksi mallioikeuden, voi merkitä yrityksen taseeseen omaisuutena. Aineettoman omaisuuden arvostamisessa on noudatettava kirjanpitolainsäädäntöä.

Lisätietoja:
Yrityksen tekijänoikeusopas – käytännön tietoa oikeuksien suojaamisesta
ek.fi/wp-content/uploads/yrityksen_tekijanoikeusopas1.pdf

8.

Jakaminen ja liikesalaisuudet

Kun teet työtä aineettoman omaisuuden kanssa, pohdi tarkkaan etukäteen, mitä liikesalaisuuksia siihen liittyy ja mitä ja miten voit jakaa aineetonta omaisuutta. Miten paljon kerrot keksinnöstäsi, työstäsi, tuotannostasi tai prosesseistasi? Kenelle kerrot ja miten paljon?

Miksi ylipäätään kertoa yhtään mitään?

Jakamalla ideoitasi ja ajatuksiasi saat todennäköisesti enemmän takaisin. Ihmiset kertovat mielellään omia ideoitaan ja parannusehdotuksiaan, jos niitä heiltä kysyy. Lisäksi saatat usein tarvita yhteistyötahoja, jotta saat projektisi vietyä loppuun. Pohdi kuitenkin tarkkaan, ennen kuin aloitat.

Huolehdi aineettomista oikeuksistasi, ennen kuin aloitat kehitystyötä tai sijoitat rahaa tekemiseen. Tämä koskee myös pieniä projekteja, jotka tuntuvat sillä hetkellä liian pieniltä vaivaan nähden. Koskaan ei kuitenkaan tiedä, mitä niistä voi myöhemmin kehittyä. Parasta on tehdä kirjalliset sopimukset kaikkien osallistujien kanssa ennen aloittamista. Sopimuksessa tulee käydä läpi pelisäännöt, jotka kaikki osapuolet voivat hyväksyä.

Sopimukseen on hyvä kirjata sopimuksen tarkoitus eli mitä tehdään, mitä aineettomia oikeuksia sopimus koskee ja miten oikeudet jaetaan eri osapuolten kesken. Samalla kun suunnittelee sopimuksen ja mitä siihen kirjataan, tulee mietittyä myös tarkemmin, mitä oikeastaan ollaan tekemässä. Näin odotus lopputuloksesta muuttuu realistisemmaksi.

Hyvä sopimus ennaltaehkäisee ongelmia.

Miten suojaan keksintöni, jos jaan niitä muiden kanssa?

Jos olet tehnyt keksinnön ja suunnittelet sen patentointia, on teknisten yksityiskohtien pitäminen omana tietona järkevää. Sama pätee myös muotoiluun, jos suunnittelet konseptin rekisteröintiä kansainvälisesti. Ei kannata paljastaa yksityiskohtia muille kopioitavaksi ennen rekisteröintiä.

On olemassa kuitenkin useita tapoja suojella konseptiasi, ennen kuin haet siihen patenttia, hyödyllisyysmallia, mallisuojaa tai tavaramerkkiä. Ensimmäiseksi on tärkeää pohtia, mikä konseptissasi tai keksinnössäsi muodostaa uutuusarvon. Uutuusarvo on se osa, jota haluat suojata.

Kun päätät jakaa konseptisi tai keksintösi, on olemassa neljä tapaa suojata sitä:

- **Julkaisu**
  Kun olet julkaissut konseptisi tai keksintösi, muut eivät voi enää rekisteröidä sitä itselleen patenttina, hyödyllisyysmallina, mallisuojana tai tavaramerkkinä.
- **Tekijänoikeus**
  Kun teet teoksen, saat automaattisesti tekijänoikeuden siihen. Sitä ei tarvitse erikseen ilmoittaa tai rekisteröidä mihinkään.
- **Rekisteröinti**
  Voit rekisteröidä konseptisi tai keksintösi ja suojata sen mallisuojalla, tavaramerkillä, patentilla, hyödyllisyysmallilla tai näiden yhdistelmillä.
- **Salassapitosopimus**
  Salassapitosopimusta käytetään, kun halutaan jakaa oma keksintö muiden kanssa ja samalla varmistaa, että suojausta voidaan hakea myöhemmin. Kun salassapitosopimus on allekirjoitettu, toinen osapuoli ei saa kertoa keksinnöstä eteenpäin tai käyttää sitä itse omiin tarkoituksiin. Jos kuitenkin päätät kertoa keksintösi tai vaikkapa vain osan siitä ilman salassapitosopimusta, se voi pahimmillaan olla este, ettet voi enää saada patenttia keksintöösi.

9.

Käyttöoikeus ja tekijän merkitseminen

Käyttöoikeus eli lisenssi

Antamalla käyttöoikeuden eli lisensoimalla työsi tai keksintösi voit ansaita rahaa ja silti pitää työsi tai keksintösi omistusoikeuden itselläsi. Kun olet suojannut aineettomat oikeutesi, voit antaa muille käyttöoikeuden sopivaa korvausta vastaan. Korvaus voidaan maksaa esimerkiksi kertakorvauksena tai rojaltina käytön mukaan. Korvaussumma ja käyttöön liittyvät ehdot pitää sopia sen yrityksen tai tahon kanssa, joka haluaa ostaa lisenssin. Voit käyttää lisensointia myös tilanteissa, joissa et halua tai sinulla ei ole varaa aloittaa tuotteen tuotantoa.

Voit myös hankkia toisen yrityksen tai tahon aineettomia oikeuksia lisensoimalla niitä. Näin sinun ei tarvitse itse tehdä kehitystyötä tai voit saada käyttöösi jo valmiin brändin ja asiakaskunnan.

Lisenssimaksu eli rojalti on sopimuspohjainen korvaus, joka suoritetaan aineettomien oikeuksien omistajalle käytön pohjalta. Usein rojalti perustuu myyntimääriin. Silloin määritellään tavallisesti myös minimimaksu. Rojaltia käytetään usein myös käyttöoikeussopimuksissa, joissa aineettoman omaisuuden omistaja antaa toiselle taholle luvan käyttää omistamiaan oikeuksia esimerkiksi tekijänoikeuden alaista materiaalia, tavaramerkkiä tai patenttia.

Tekijän merkitseminen

Jos valmistaa tai käyttää materiaalia, johon jollakulla toisella on tekijänoikeuksia, on muistettava merkitä tekijän tai tekijöiden nimet materiaalin

yhteyteen. Nimen voi jättää pois, jos tekijä ilmoittaa, ettei nimeä tarvitse tai saa mainita. Ilmoitus kannattaa pyytää kirjallisesti.

Creative Commons

Creative Commons on voittoa tavoittelematon järjestö, joka pyrkii edistämään luovan työn tuotteiden levittämistä maksuttomien juridisten työkalujen avulla. Järjestö tarjoaa erilaisia lisenssejä, joilla voi määrätä, mitkä tekijänoikeuslain suomista yksinoikeuksista tekijä pitää itsellään ja mitkä antaa muille.

Creative Commons -lisensseillä voit jakaa osan tekijänoikeuksistasi ja antaa haluamasi vapaudet teoksen käyttäjälle, katsojalle tai kokijalle.
creativecommons.org
creativecommons.fi

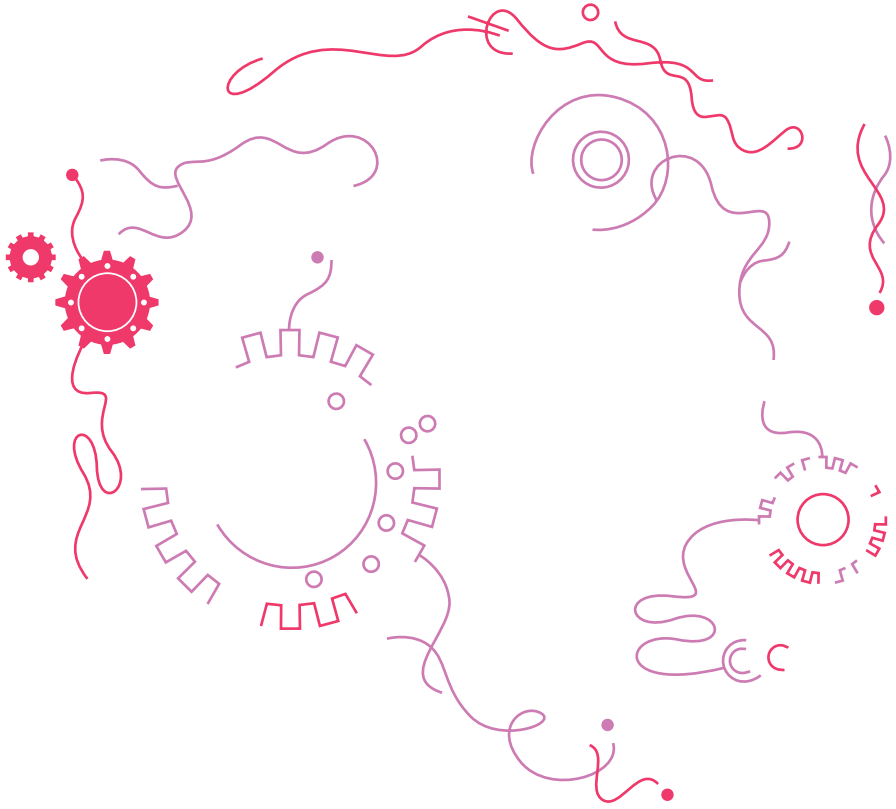

10.

Mistä apua

Aineettomien oikeuksien rekisteröinti ja hallinta voi välillä olla aika monimutkaista. Kun tekee asiat oikein ja kunnolla alusta lähtien, säästää sekä aikaa että rahaa. Varmistaaksesi, että asiat tulee tehtyä oikein, kannattaa käyttää asiantuntijoiden apua. Asiantuntijat auttavat hakemusten tekemisessä, sopimusten luomisessa ja aineettomien oikeuksien hallinnan järjestämisessä. Se tosin maksaa. Mieti siis tarkkaan etukäteen, mitä apua tarvitset ja missä vaiheessa. Usein apu kuitenkin palautuu säästöinä myöhemmin. Patentin, hyödyllisyysmallin, mallisuojan ja tavaramerkin osalta voit saada apua Patentti- ja rekisterihallituksen asiantuntijoilta hakemusprosessiin liittyvissä asioissa.

Kannattaa myös liittyä oman toimialan järjestöihin, joiden kautta saattaa saada ilmaista apua ja koulutusta esimerkiksi tekijänoikeusasioissa.

Ennen kaikkea, mieti etukäteen, mitä teet ja miksi.

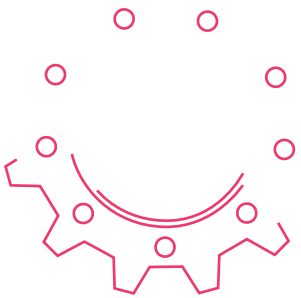

Tuoteväylä

Tuoteväylä

Tuoteväylä on ELY-keskusten valtakunnallinen asiantuntijapalvelu, joka auttaa yksityishenkilöitä sekä alkavia ja mikroyrityksiä kehittämään kansainvälistä kasvupotentiaalia omaavista innovatiivisista ideoista ja keksinnöistä kannattavaa liiketoimintaa. Tuoteväylä-palvelu on kaksivaiheinen. Ensimmäisessä vaiheessa alueelliset Tuoteväylä-tiimit arvioivat innovaatioasiantuntijoiden johdolla keksinnön liiketoimintamahdollisuuksia ja antavat suosituksia jatkotoimenpiteistä. Tuoteväylä-palvelun toiseen eli kehittämisvaiheeseen edenneet keksintöasiakkaat saavat keksintönsä kehittämiseen apua Uudenmaan ELY-keskuksen liiketoiminnan kehittämispäälliköltä. Tarpeen mukaan keksintöasiakkaat voidaan saattaa yhteen Keksintösäätiön kokeneiden liiketoimintaosaajien kanssa. Yritysasiakkaat voivat kehittämisvaiheessa hakea myös rahoitusta keksintönsä kehittämiseen. Tuoteväylä-palvelun tavoitteena on luoda uusia kasvuyritysaihioita ja auttaa yrityksiä kansainväliselle kasvupolulle. Tuoteväylä-palvelu on luottamuksellista.

Tilaisuudet

Tuoteväylä järjestää eri puolilla Suomea yksityishenkilöille ja yrittäjille avoimia tilaisuuksia, joissa tarjotaan tietoa keksintöjen kehittämiseen ja kaupallistamiseen liittyvistä asioista sekä Tuoteväylä-palvelun asiantuntija-avusta ja tuesta. Esimerkiksi Uudellamaalla Tuoteväylä järjestää joka kuun viimeisenä torstaina Innovation Thursday -tilaisuuden, jonka teema vaihtelee tuotekehityksestä keksinnön suojaamiseen ja muotoiluun. Tilaisuudet ovat luonteeltaan vuorovaikutteisia ja verkostoitumiseen kannustavia.

Lisätietoja Tuoteväylä-palvelusta ja innovaatioasiantuntijoista
www.tuotevayla.fi

We do Intellectual Property.

Hannes Snellman's technology practice advises clients in the fields of Intellectual Property and Technology, Media and Telecommunications. Our practice focuses on technology transfers and licensing as well as risk management and litigation. Our specialist lawyers share a passion for technology and intellectual property. Life sciences and related intellectual property and regulatory issues form an important part of our practice. Our technology, media and telecommunications practice focuses on information and communication technologies agreements as well as related risk management, outsourcing projects and litigation. Our technology practice also deals with e-commerce, media, telecommunications, regulatory issues, data protection, trade practices and marketing.

MAIN IP & TMT CONTACTS

Helsinki, Finland
Kaisa Fahllund
+358 9 2288 4209
kaisa.fahllund@hannessnellman.com

Moscow & St. Petersburg, Russia
Ekaterina Mironova
+7 812 363 3377
ekaterina.mironova@hannessnellman.com

Helsinki, Finland
Panu Siitonen
+358 9 2288 4245
panu.siitonen@hannessnellman.com

Stockholm, Sweden
Ingvar Zander
+46 760 000 036
ingvar.zander@hannessnellman.com

HANNES SNELLMAN

www.hannessnellman.com

AINEETONTA MUTTA ARVOKASTA

Immateriaalioikeudet ovat usein merkittävä osa yrityksen varallisuutta ja niistä tulisi huolehtia olennaisena osana yrityksen strategiaa. Yhtenä Suomen johtavista IPR-toimistoista autamme asiakkaitamme tunnistamaan immateriaalioikeuksien suojaustarpeen sekä neuvomme valvonnassa, hallinnoinnissa ja kaupallistamisessa. Avullamme asiakkaidemme aineettoman varallisuuden arvo kasvaa.

Annamme mielellämme lisätietoja:

Markus Myhrberg, Partner
+358 (0)40 505 534 204
markus.myhrberg@lexia.fi
www.lexia.fi

LEXIA
Legal excellence.

11.

Muistilistoja ja pikatesti

Seuraavat muistilistat on tehty luovien toimialojen yrityksille helpottamaan aineettomien oikeuksien hallintaa. Luovat alat on jaoteltu seuraavan taulukon mukaisesti kolmeen eri pääryhmään riippuen siitä, millaisella mallilla ne toimivat. Selvitä, mikä pääryhmä vastaa omaa toimintaasi ja käy läpi siihen liittyvä muistilista. Jos et heti osaa sijoittaa itseäsi mihinkään pääryhmään, käy läpi useampi muistilista tai vaikkapa kaikki kolme.

Tee myös IP-pikatesti ja kokeile, kuinka hyvin hallitset aineettomaan omaisuuteen liittyvät asiat!

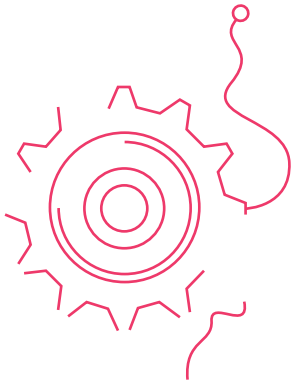

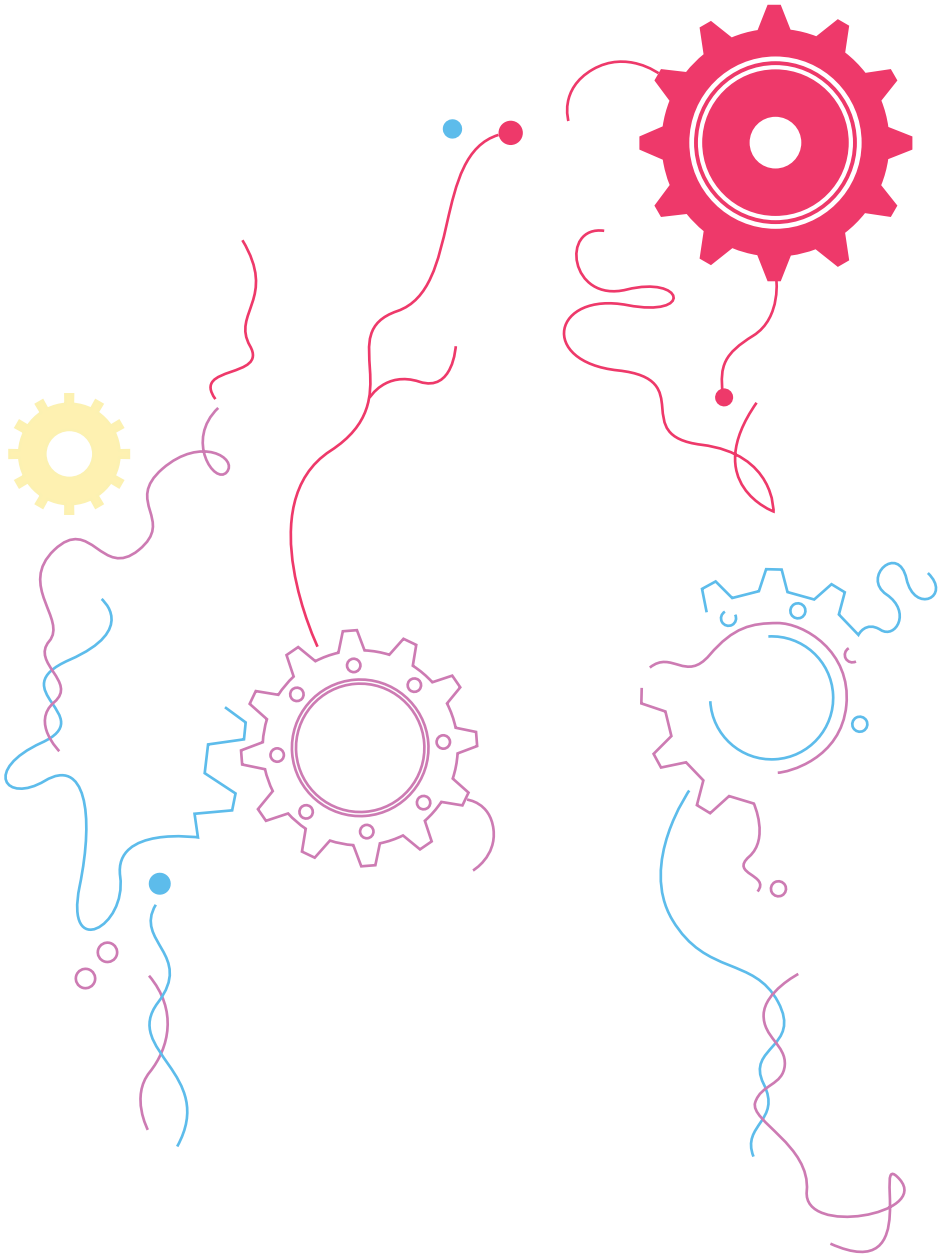

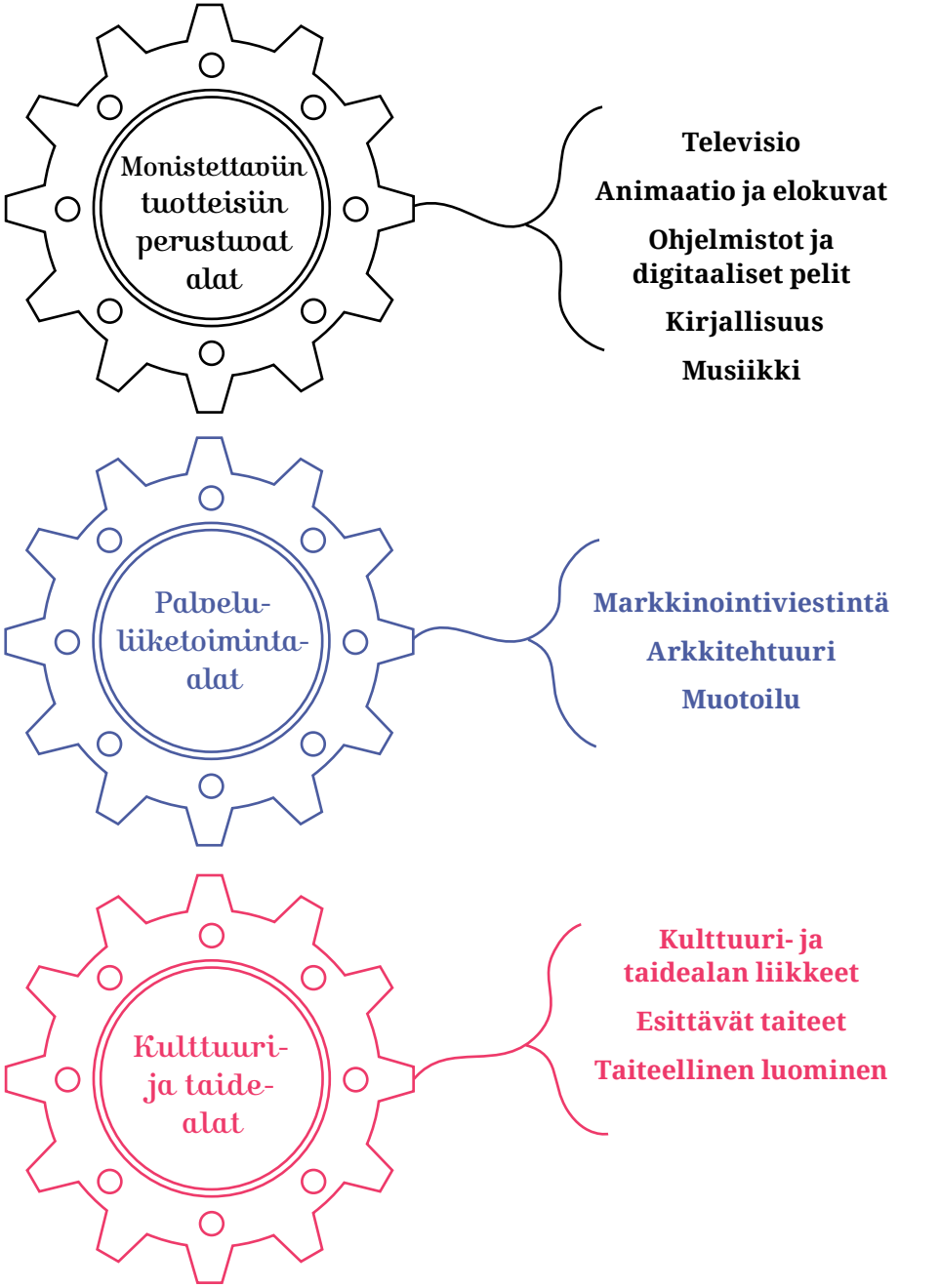

Kuva luovien alojen kolmijako, Julkinen rahoitus luovien alojen yrityksissä, Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 26/2013

Muistilista monistettaviin tuotteisiin perustuville yrityksille

1. Kirjalliset sopimukset ja niiden luotettava säilyttäminen

Oletko tehnyt kirjalliset sopimukset työntekijöiden, alihankkijoiden, yhteistyökumppaneiden ja muiden tahojen kanssa? Oletko miettinyt, säilytätkö henkilökohtaiset tekijänoikeutesi itselläsi vai siirrätkö ne yrityksellesi? Ovatko allekirjoitetut sopimukset yhdessä paikassa ja helposti löydettävissä?

2. Aineettomien oikeuksien siirtäminen yritykselle ja salassapito

Oletko varmistanut, että sinulla on kaikki tarvittavat oikeudet materiaaliin? Olethan siirtänyt työntekijöidesi tekijänoikeudet yrityksellesi? Oletko varmistanut sopimuksissa, että alihankkijoilta ja yhteistyötahoilta sekä mahdollisilta muilta osapuolilta on hankittu riittävät oikeudet luomaasi aineistoon? Oletko tehnyt tarvitsemasi salassapitosopimukset?

3. Muiden oikeuksien kunnioittaminen

Onko koko tekijätiimillä tarpeelliset tiedot tekijänoikeuksista? Tietävätkö kaikki, miten muiden tahojen luomia teoksia ja aineistoja voidaan käyttää omassa työssä? Onko tarvittavat sopimukset tehty, jos täytyy hyödyntää muiden tekijänoikeuksia? Eihän tuotteen tai teoksen nimi, logo, konsepti tai muoto ole jo jonkun muun tahon käytössä tai muulle taholle rekisteröity?

4. Kehitystyön dokumentointi

Onko kehitys- tai tekoprosessi dokumentoitu? Miten dokumentointi on arkistoitu?

5. Tuotteen suojaaminen

Oletko suojannut tuotteesi nimen, logon ja sen keskeiset elementit tavaramerkeillä ja mallisuojilla sekä varannut tarvittavat verkko-osoitteet?

6. Julkaisualusta/levityskanava

Käytätkö digitaalista julkaisualustaa? Tunnetko julkaisualustaan liittyvät vaatimukset ja rajoitukset? Oletko sopinut levityskanavan kanssa ehdoista nyt ja tulevaisuudessa?

7. Tietosuoja

Keräätkö käyttäjistä tietoja esimerkiksi julkaisualustan kautta? Tunnetko henkilötietojen käsittelyn pelisäännöt ja oletko suunnitellut tietojen keräämiseen liittyvät mekanismit, niiden hyväksyttävyyden sekä käyttäjien informoinnin tietojen keräämisestä?

8. Julkaisusopimus/levityssopimus

Julkaisu- tai levityssopimus on keskeisin liiketoimintaasi vaikuttava sopimus. Ymmärrätkö, mitä sopimuksen eri määräyksillä tarkoitetaan ja kuinka pitkälle tulevaisuuteen olet sitonut kätesi kyseiseen julkaisijaan/jakelukanavaan?

9. Käyttöehdot/End User License Agreement

Jos myyt tuotettasi julkaisualustan kautta, saatko käyttöehdot julkaisijalta? Olethan varmistanut, että ne soveltuvat sinun tuotteesi julkaisemiseen?

10. Muu oikeudellinen sääntely

Voiko tuotteeseesi liittyä muuta oikeudellista sääntelyä esimerkiksi ikärajoihin tai markkinointiin liittyen? Oletko ottanut niistä selvää?

Tämän muistilistan tarkoitus on auttaa aineettoman omaisuuden hallinnassa. Muistilista ei ole kaiken kattava. Jos et pysty vastaamaan näihin kysymyksiin tai sinulla on muuten epäselviä aineettomaan omaisuuteen liittyviä asioita, hae asiantuntija-apua.

Muistilista palveluliiketoimintaa harjoittaville yrityksille

1. Kirjalliset sopimukset ja niiden luotettava säilyttäminen

Oletko tehnyt kirjalliset sopimukset työntekijöiden, alihankkijoiden, yhteistyökumppaneiden ja muiden tahojen kanssa? Oletko miettinyt, säilytätkö henkilökohtaiset tekijänoikeutesi itselläsi vai siirrätkö ne yritykselle? Ovatko allekirjoitetut sopimukset yhdessä paikassa ja helposti löydettävissä?

2. Mitä oikeuksia luovutat ja mitä pidät itselläsi

Oletko suunnitellut tarkkaan, mitä oikeuksia luovutat ja mitä pidät itselläsi? Oletko muistanut sopia muunteluoikeudesta ja oikeudesta siirtää työ edelleen kolmannelle osapuolelle? Oletko sopinut, voitko käyttää työtä referenssinä?

3. Palvelun lisensointi

Miten huolehdit kehittämäsi palvelun brändistä? Millä tavalla lisensoit palvelua muille? Miten varmistat lisensoidun palvelun laadun?

4. Aineettomien oikeuksien siirtäminen yritykselle ja salassapito

Oletko varmistanut, että sinulla on kaikki tarvittavat oikeudet materiaaliin? Olethan siirtänyt työntekijöidesi tekijänoikeudet yrityksellesi? Oletko varmistanut sopimuksissa, että alihankkijoilta ja yhteistyötahoilta sekä mahdollisilta muilta osapuolilta on hankittu riittävät oikeudet luomaasi palveluun? Oletko tehnyt tarvitsemasi salassapitosopimukset?

5. Muiden oikeuksien kunnioittaminen

Onko koko tekijätiimillä tarpeelliset tiedot tekijänoikeuksista? Tietävätkö kaikki, miten muiden tahojen luomia teoksia ja aineistoja voidaan käyttää omassa työssä? Onko tarvittavat sopimukset tehty, jos tarvitaan muiden tekijänoikeuksia? Eihän palvelun nimi, logo, konsepti tai muoto ole jo jonkun muun tahon käytössä tai muulle taholle rekisteröity?

6. Kehitystyön dokumentointi

Onko kehitys- tai tekoprosessi dokumentoitu? Miten dokumentointi on arkistoitu?

7. Palvelun suojaaminen

Oletko suojannut palvelusi nimen, logon ja sen keskeiset elementit tavaramerkeillä sekä varannut tarvittavat verkko-osoitteet? Onko palvelussa muita osia tai osa-alueita, joita voi suojata?

8. Muu oikeudellinen sääntely

Voiko tuotteeseesi liittyä muuta oikeudellista sääntelyä esimerkiksi ikärajoihin tai markkinointiin liittyen? Oletko ottanut niistä selvää?

Tämän muistilistan tarkoitus on auttaa aineettoman omaisuuden hallinnassa. Muistilista ei ole kaiken kattava. Jos et pysty vastaamaan näihin kysymyksiin tai sinulla on muuten epäselviä aineettomaan omaisuuteen liittyviä asioita, hae asiantuntija-apua.

Muistilista kulttuuri- ja taidealojen yrityksille

1. Kaikkien tekijätiimin jäsenten huomioonottaminen

Olethan varmasti muistanut ja merkinnyt kaikki teoksen, tuotteen tai palvelun tekijät ylös?

2. Luvat koko työryhmältä

Oletko varmistanut tarvittavat luvat koko työryhmän kaikilta tekijöiltä? Tiedätkö varmasti, keneltä lupaa on kysyttävä? Ethän ole saanut lupaa joltakin taholta varmistamatta, että tällä taholla on tarvittavat valtuudet luvan antamiseen?

3. Kirjalliset sopimukset ja niiden luotettava säilyttäminen

Oletko tehnyt kirjalliset sopimukset työntekijöiden, alihankkijoiden, yhteistyökumppaneiden, työryhmän kaikkien jäsenten ja muiden tahojen kanssa? Oletko miettinyt, säilytätkö henkilökohtaiset tekijänoikeutesi itselläsi vai siirrätkö ne yrityksellesi? Ovatko allekirjoitetut sopimukset yhdessä paikassa ja helposti löydettävissä?

4. Aineettomien oikeuksien siirtäminen tuottajalle ja salassapito

Oletko varmistanut, että sinulla on kaikki tarvittavat oikeudet materiaaliin? Olethan siirtänyt työntekijöidesi tekijänoikeudet itsellesi tai yrityksellesi? Onko järkevämpää siirtää oikeudet yritykselle vai pitää ne itsellä? Oletko varmistanut sopimuksissa, että alihankkijoilta ja yhteistyötahoilta sekä mahdollisilta muilta osapuolilta on hankittu riittävät oikeudet luomaasi palveluun, tuotteeseen tai teokseen? Oletko tehnyt tarvitsemasi salassapitosopimukset?

5. Muiden oikeuksien kunnioittaminen

Onko koko tekijätiimillä tarpeelliset tiedot tekijänoikeuksista? Tietävätkö kaikki, miten muiden tahojen luomia teoksia ja aineistoja voidaan käyttää omassa työssä? Onko tarvittavat sopimukset tehty, jos täytyy hyödyntää muiden tekijänoikeuksia? Eihän teoksen, tuotteen tai palvelun nimi, logo, konsepti tai muoto ole jo jonkun muun tahon käytössä tai muulle taholle rekisteröity?

6. Kehitystyön dokumentointi

Onko kehitys- tai tekoprosessi dokumentoitu? Miten dokumentointi on arkistoitu?

7. Palvelun tai tuotteen suojaaminen

Oletko suojannut tuotteesi tai palvelusi nimen, logon ja sen keskeiset elementit tavaramerkeillä sekä varannut tarvittavat verkko-osoitteet?

8. Muu oikeudellinen sääntely

Voiko tuotteeseesi liittyä muuta oikeudellista sääntelyä esimerkiksi ikärajoihin tai markkinointiin liittyen? Oletko ottanut niistä selvää?

Tämän muistilistan tarkoitus on auttaa aineettoman omaisuuden hallinnassa. Muistilista ei ole kaiken kattava. Jos et pysty vastaamaan näihin kysymyksiin tai sinulla on muuten epäselviä aineettomaan omaisuuteen liittyviä asioita, hae asiantuntija-apua.

IP-pikatesti yritykselle

Millä tasolla yrityksesi on?

Onko yrityksesi aineeton omaisuus kunnossa?

KYLLÄ EI

1. Yrityksen nimi: Sopiiko yrityksesi toimintaan vielä vuosienkin kuluttua? Oletko rekisteröinyt yrityksesi nimen tarkalleen siinä muodossa missä sitä käytetään?
Ehkä jonakin päivänä myyt yrityksesi? Uudelle omistajalle on tärkeää, että nimi on rekisteröity käyttömuodossaan ja että se erottuu kilpailijoista. Valitse nimi siten, että se soveltuu nettimarkkinointiin. ☐ ☐

2. Verkkosivujen osoite: Oletko varannut verkkotunnuksen kaikilla tärkeimmillä päätteillä (com, net, fi, info, eu...)?
Jos et varaa tärkeimpiä päätteitä, joku toinen tekee sen ja haittaa markkinointiasi. ☐ ☐

3. Tuotteiden ja palvelujen nimet: Onko sinulla yksinoikeus tuotteittesi ja palveluittesi nimiin?
Erottuva tavaramerkki on kilpailuetu. ®-merkkiä voit käyttää, kun merkki on rekisteröity. ™-merkkiä (Trade Mark) voit käyttää vapaasti. Joskus käytetään myös SM-merkkiä (Service Mark). ☐ ☐

4. Tuotteiden muoto eli design: Onko tuotteittesi ja palveluittesi ulkoiset muodot suojattu mallioikeuden rekisteröinnillä?
Tuotteen ulkomuoto vaikuttaa ostopäätökseen ja käytettävyyteen. Onnistunut design on kilpailuetu ja se kannattaa rekisteröidä. Huomaathan, että palvelujakin voi muotoilla. ☐ ☐

KYLLÄ EI

5. Tekijänoikeudet: Tiedätkö mitä ©-merkki tarkoittaa? Osaatko käyttää sitä?
Vaikka © -merkki (Copyright) ei synnytä tekijänoikeutta, se kuitenkin ehkäisee laitonta kopiointia ja vahvistaa kuvaa fiksusta yrityksestä. Merkkiä voit käyttää vapaasti. Kaikissa teoksissa ja joka sivulla kannattaa olla ©-merkki ja tekijän nimi. ☐ ☐

6. Keksinnöt eli tekniset ratkaisut: Tiedätkö, mitä patentti tarkoittaa ja osaatko laatia lisenssisopimuksen?
Patentti ja hyödyllisyysmalli (nk. pikkupatentti) antavat oikeuden kieltää muilta tarkoin määritellyn teknisen ratkaisun käytön. Lisenssisopimuksella oikeuden haltija antaa toiselle luvan käyttää keksintöä korvausta vastaan. ☐ ☐

7. Liikesalaisuudet: Suojeletko kilpailuetusi kannalta tärkeitä seikkoja?
Älä ole hyväuskoinen. Älä kerro enempää kuin yhteistyön kannalta on tarpeen. Tee salassapito- ja kilpailukieltosopimukset myös omien työntekijöittesi kanssa. Nykyinen työntekijäsi voi huomenna olla kilpailijasi. ☐ ☐

8. Verkosto: Oletko tehnyt kirjalliset sopimukset yhteistyökumppaneiden kanssa?
Menestyminen on usein kiinni oikeista kumppaneista. Muista, että yrityksiä ostetaan ja myydään. Uudet omistajat eivät ehkä tiedä, mihin edelliset ovat sitoutuneet. Viimeistään silloin joudut kaivamaan esiin sopimuspaperit. ☐ ☐

9. Arkistointi: Oletko koonnut tiedot aineettomasta omaisuudestasi yksiin kansiin?
Tieto on tärkeä kilpailutekijä – kunhan se on löydettävissä. Siksi on tärkeää koota kaikki IP-asiat sekä mainokset, kuvastot jne. talteen koko yrityksen toiminnan ajalta. Myös erilaisilla tutkimuksilla ja selvityksillä voi olla kaupallista arvoa, pidäthän nekin tallessa. ☐ ☐

10. Yrityksen strategia: Tiedätkö, mikä on yrityksesi kilpailuetu?
Kilpailussa voit pärjätä toiminnan tehokkuudella, olemalla erilainen kuin kilpailijat tai keskittymällä määrättyihin asiakkaisiin. Rakenna kilpailuetusi siten, että se on suojattavissa. Voit välttää turhan hintakilpailun ja sinulle kertyy arvokasta aineetonta omaisuutta. ☐ ☐

Laatinut innovaatioasiantuntija Jouni Hynynen, www.jounihynynen.com

Aineeton omaisuus muodostaa nykyään yrityksissä yhä tärkeämmän omaisuuserän ja sen aktiivinen hallinta ja kehittäminen nostaa yrityksen arvoa. Aineetonta omaisuutta suojataan käytännössä aineettomien oikeuksien avulla. Siksi on tärkeää ymmärtää, ei paitsi mitä aineetonta omaisuutta yrityksellä on, vaan myös miten aineeton omaisuus suojataan aineettomilla oikeuksilla.

Tässä oppaassa käydään läpi aineettomien oikeuksien perusasiat ja annetaan neuvoja, mistä löytyy lisätietoja sitä tarvittaessa. Lisäksi esitellään innovaatioasiantuntija Jouni Hynysen aineettoman lisäarvon strategia, joka on erinomainen työkalu aineettoman omaisuuden hallintaan ja kehittämiseen. Opas on tarkoitettu erityisesti mikro- ja pienyrityksille.

dlges

Tuoteväylä

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Opetus- ja kulttuuriministeriö